

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים ערביים
ב. בגרות לנבחנים חיצוניים ערבים
מועד הבחינה: חורף תשע"ה, 2015
מספר השאלון: 252,014203

עברית לבתי ספר ערביים

הבנה והבעה

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון	—	הבנת הנקרא	—	60	נקודות
פרק שני	—	הבעה בכתב	—	40	נקודות
	—	סה"כ	—	100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות:

- (1) יש לענות על כל השאלות בגוף השאלון, לפי ההוראות.
  - (2) בשאלון זה יש שלושה עמודי טיוטה: עמוד 8 הוא עמוד טיוטה המיועד לסיכום בלבד, ועמודים 12-13 הם עמודי טיוטה לכל רישום אחר.
  - (3) בשאלה 7 הקף את הנושא שאתה כותב עליו.
  - (4) התרכז בנושא, הימנע מהקדמות ארוכות, מסטיות מהנושא ומחזרות על הרעיונות.
- (4) שים לב לכתב, לכתיב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

פרק ראשון — הבנת הנקרא (60 נקודות)

קרא את קטע א שלפניך, וענה על השאלות 1-5 שאחריו.

קטע א

איך להילחם באַלֶּרְגִיָּה?

גוף האדם חָשׁוֹף לגורמי סיכון כמו חיידקים, נגיפים, רעלים, העלולים לפגוע
בבריאותו. בגוף האדם יש מערכת חיסון שתפקידה להגן על הגוף מפני כל גורם זר
שעלול לִסְכֵּן אותו. מערכת זו מְזַהֶה את גורמי הסיכון ותוקפת אותם באמצעות יצירת
נוגדנים, שהם חומרים המונעים מגורמי הסיכון לפגוע בגוף האדם.

5 פעולות אלה של מערכת החיסון — זיהוי ותקיפה — הן חיוביות משום שהן מגנות
על הגוף ומצילות חיים. אבל במערכת זו לפעמים יש גם "קלקולים": יש אנשים
שמערכת החיסון שלהם מְזַהֶה סכנה בגורמים שבדרך כלל אינם מסוכנים לאדם ואינם
גורמים למחלות, והיא מגיבה עליהם בעוצמה רבה הפוגעת בגוף. תגובה כזאת נקראת
אַלֶּרְגִיָּה. חומרים מן הטבע העלולים לעורר תגובות אלרגיות, כמו שְׁעָר חתולים,
10 בוטנים, אבק, אבקת פרחים עונתיים, מתכות, תרופות, מכונים אַלֶּרְגִיָּים. האלרגיה
עלולה להתבטא בגוף בתופעות בדרגות קושי שונות: נִזְלַת בלתי פוסקת, כאבי בטן,
"פריחה" בעור, קשיי נשימה, אובדן הכרה ואפילו מוות.

תופעת האלרגיה היא רחבת היקף. כ־15-25 אחוזים מן האוכלוסייה בעולם כולו
רגישים לחומרים אַלֶּרְגִיָּים מסוגים שונים. ארגון עולמי מיוחד הוקם כדי לקדם את
15 הטיפול בתופעה. מטרתו העיקרית היא לְאַתֵּר את גורמי האלרגיה, ולספק לגופים
השונים הקשורים בו דרכים לטפל באנשים הסובלים מאלרגיה.

איתור גורמי האלרגיה פְּרוֹץ בעריכת בדיקות מיוחדות שתפקידן לְזַהוֹת מהו האלרגן.
אם מצליחים לזהות אותו, יש שיטות לטיפול באלרגיה: לפי שיטה אחת, יש לנסות להימנע
ממגע עם האלרגן כדי למנוע התפתחות של תופעות אלרגיה. דוגמה לכך היא ההמלצה
20 למי שאלרגי לְשֵׁעַר חתולים להרחיק חתולים מן הבית. אם שיטה זו אינה מספקת, וקשה
להרחיק מן המטופל את האלרגן, למשל אבקה מפריחת עצים, ניתנות לו תרופות המעכבות
את החמרת התופעות. שיטה אחרת, הנחשבת יעילה יותר לטיפול באלרגיה, היא טיפול
באמצעות חיסון (תַּעְמִים) הגוף מפני השפעות מזיקות אפשריות של האלרגן הטבעי.

מה הסיבות לאלרגיה? תורשה היא אחת הסיבות העיקריות לתופעת האלרגיה:
25 לילדים של אנשים הסובלים מאלרגיה יש סיכוי גדול לִפְתַח תופעות אלרגיות לעומת
הסיכוי של ילדים להורים שאינם סובלים מאלרגיה. עם זה תִּגְלִיּוֹת מן התקופה האחרונה
מלמדות שאנשים במדינות שונות בעולם, החיים בסביבה עירונית נקייה שקצב החיים בה

מהיר והמתח הנפשי בה רב, סובלים מאלרגיה יותר מאנשים החיים בסביבה כפרית, מפני שסביבה זו מרגיעה ומפני שאנשים החיים בסביבה כפרית חשופים למזהמים, כמו חיידקים ואבק.

30 בעקבות גילוי זה החוקרים משערים שלאורך החיים המודרני יש השפעה על התגברות התגובות האלרגיות, וכי הוא עלול לשבש את מערכת החיסון ולהשפיע על הנטייה ההולכת וגוברת לפתח אלרגיה. לכן הם מציעים לאימהות לאפשר לילדיהן לשחק בטבע בגיל צעיר ככל האפשר ולהימנע מן ההקפדה המוגזמת על ניקיון בסביבתם.

(מעובד על פי יוליה קור, "התלכלך, ילדי, התלכלך", מוסף הארץ, 2/5/2014; ועל פי הערך "אלרגיה" באתר ויקיפדיה, אוזר ב-2/5/2014)

ענה על כל השאלות בגוף השאלון, לפי ההוראות.

השאלות

ענה על כל השאלות 1-5, על פי הקטע (מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

שים לב: העתקה מן הקטע של משפטים מיותרים תגרום להפחתת נקודות.

1. א. לפניך שלושה מושגים מן הקטע:

מערכת חיסון, אלרגנים, נוגדנים

בחר במושג אחד, והבא מן הקטע הגדרה של מושג זה. (9 נקודות)

ב. על פי שורות 5-12, ההגדרה של **אלרגיה** היא:

הקף את התשובה הנכונה. (5 נקודות)

— תגובה של הגוף על טיפול תרופתי בלבד.

— תגובה לא תקינה של מערכת החיסון.

— תגובה של מערכת החיסון שנועדה להגן על הגוף מפני גורמים המסכנים אותו.

— תגובה צפויה של הגוף על חשיפתו לחיידקים, נגיפים ורעלים.

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתوب באזור זה

2. א. על פי הקטע, מה הביא להקמת הארגון העולמי, ומהי מטרתו?
השלם את התשובה. (4 נקודות)

הארגון הוקם כי _____.

ומטרתו היא _____.

- ב. בשורות 13-14 כתוב: "כ-15-25 אחוזים מן האוכלוסייה בעולם כולו רגישים לחומרים אֶלֶרְגִּיִּים מסוגים שונים".
מה כותב הקטע רוצה להדגים באמצעות משפט זה? (5 נקודות)

3. א. על פי הקטע, ציין שלוש דרכים שונות המקובלות כיום לטיפול באלרגיה. (9 נקודות)

דרך (1) _____

דרך (2) _____

דרך (3) _____

- ב. (1) על פי שורות 24-33, מה הן שתי הסיבות העיקריות לאלרגיה? (4 נקודות)

(1) _____

(2) _____

- (2) בעקבות הממצאים המובאים בשורות 26-30 אחד הפתרונות שחוקרים הציעו לבעיית האלרגיה הוא לאפשר לילדים לשחק בטבע ולהימנע מהקפדה מוגזמת על הניקיון בסביבתם של הילדים.
הסבר כיצד הצעת החוקרים יכולה לצמצם את התגובות לאלרגיה. (4 נקודות)

_____

_____

_____

/המשך בעמוד 5/

4. א. לפניך משפטים. קרא אותם, וענה על השאלות שאחריהם. (4 נקודות)
- מערכת החיסון נועדה להגן על הגוף ולהציל חיים.**
- לפעמים מערכת החיסון פוגעת בגוף.**
- מה הקשר הלוגי בין שני משפטים אלה?
- _____
- ב. מהו התפקיד הלוגי של פסקת הסיום בקטע?
הקף את התשובה הנכונה ביותר. (4 נקודות)
- סיכום הטענה המרכזית — המלצה של הארגון העולמי
— מסקנה מן הפסקה הקודמת — חזרה על הטענה המרכזית
5. א. "איתור גורמי האלרגיה כרוך בעריכת בדיקות מיוחדות". (שורה 17)
- מה פירוש המילה "איתור" במשפט זה?
הקף את התשובה הנכונה. (4 נקודות)
- טיפול בגורמי האלרגיה — גילוי גורמי האלרגיה
— הסתרת גורמי האלרגיה — מיקום גורמי האלרגיה
- ב. בשורות 15-16 כתוב: "לספק לגופים השונים הקשורים בו דרכים לטפל באנשים הסובלים מאלרגיה".
למה מכוונת המילה "בו" במשפט? (5 נקודות)
- _____
- ג. מה תפקיד המיקפאות במילה "קלקולים" (שורה 6)? (3 נקודות)
- _____

פרק שני — הבעה בכתב (40 נקודות)

ענה על שתי השאלות 6-7 (לכל שאלה — 20 נקודות).

6. ענה על אחד מהסעיפים: על סעיף א (סיכום ממזג) או על סעיף ב (סיכום בורר).

כתוב את הסיכום בעמוד 7. (תוכל להשתמש בעמוד 8 לטיוטה לסיכומך.)

א. סיכום ממזג

לפניך קטע נוסף העוסק באותו הנושא שעסק בו קטע א.
קרא את הקטע, וכתוב סיכום ממזג, לפי ההנחיות שאחרי הקטע.

קטע ב

בתהליך החיסון עלולות להתפתח תופעות לוואי משימוש באַלְרְגֵן הטבעי. אחת הדרכים להתמודד עם תופעות אלה היא חיסון באמצעות אלרגן מלאכותי. חוקרים מתכננים לייצר במעבדה חומרים מלאכותיים שיחִסְנו את הגוף ויאפשרו לו לפתח כושר עמידה בפני אלרגנים. הם מציעים שבמהלך החיסון יוזרקו למטופל אלרגנים מלאכותיים במקום אלרגנים טבעיים. לטענתם, חיסון המבוסס על חומרים מלאכותיים טוב יותר מחיסון המבוסס על אלרגנים טבעיים, כי החשיפה לחומרים המלאכותיים אינה גורמת לתופעות לוואי.

(מעובד על פי י' קור, "התלכלך, ילדי, התלכלך", מוסף הארץ, 2/5/2014)

כתוב סיכום ממזג (4-7 שורות) של שני הקטעים א-ב, וכלול בו את הנקודות האלה:

- מהי אלרגיה, על פי קטע א?
- שלוש השיטות לטיפול באלרגיה, על פי קטע א
- הבעיה המתעוררת בטיפול באלרגיה, על פי קטע ב
- הפתרון המוצע לבעיה, על פי קטע ב

אם לא כתבת סיכום ממזג, כתוב סיכום בורר.

ב. סיכום בורר

כתוב סיכום בורר (4-7 שורות) על פי קטע א שבפרק הראשון, וכלול בו את הנקודות

האלה:

- מהי אלרגיה?
- הסיבות לאלרגיה
- הדרכים השונות לטיפול באלרגיה

لا تكتب في هذه المنطقة

כתוב את סיכומך בעמוד זה.

שים לב: תוכל להשתמש בעמוד 8 לכתוב תיוטה לסיכום.

הקף את סוג הסיכום שבחרת:

— סיכום ממזג

— סיכום בורר

---

7. כתוב חיבור בהיקף של 15-20 שורות על אחד מהנושאים א-ד. (20 נקודות)

שים לב: כתוב את החיבור בעמודים 10-11.

(תוכל להשתמש בעמודים 12-13 לטיוטה לחיבורך.)

א. בני נוער משתתפים כיום בפעילויות ספורט אתגרי, כמו צניחה חופשית, גלישה בים, טיפוס הרים. פעילויות אלה מסוכנות מאוד ויכולות לפגוע בחיי המשתתפים בהן, אך רבים מבני הנוער מתעלמים מן הסכנות וחושבים: "לי זה לא יקרה".

כתוב חיבור. בחיבורך הסבר את המניעים (דوافע) של בני הנוער להשתתף בפעילויות ספורט מסוג זה ואת הסכנות הכרוכות בהן. **הבא** דוגמאות לדברך.

ב. שמועות (إشاعات) הן ידיעות לא מאומתות על אנשים או על אירועים המועברות מפה לאוזן על ידי אנשים או על ידי תקשורת המונים, כמו רשתות חברתיות באינטרנט.

כתוב חיבור. בחיבורך דון בסיבות להפצת שמועות ובהשפעות שיש להן על הפרט ועל החברה. **הבא** בחיבורך דוגמאות לשמועות.

ג. האם כסף קונה אושר?

כתוב חיבור. בחיבורך כתוב מהו, לדעתך, אושר. **הבע** את דעתך בסוגיה אם כסף קונה אושר, ונמק אותה. **בסס** את דברך על דוגמאות.

ד. "הדשא של השכן ירוק יותר".

פתגם זה עוסק בקנאה: אדם רוצה את מה שיש לאַחַר, כי הוא חושב שמה שיש לאחר טוב ממה שיש לו.

כתוב חיבור. בחיבורך **הבע** את דעתך על התכונה האנושית שהפתגם מעמיד לפנינו. **כתוב** איזו השפעה יש לתכונה זו על החברה. **נמק** את דברך, **והדגם** אותם.

/המשך בעמוד 10/

טיוטה

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

